Szerkesztőségi iroda:
Nagy-Becskerek,
Zápolya-utcza 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő

Kiadóhivatal:
Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagybecskerek. Zápolya-utcza I hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők
Telefon 21 szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.
Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Előfizetési ára:
Egész évre — — — — 12 frt.
Félévre — — — — — 6 „
Negyedévre — — — — 3 „
Egy hóra — — — — — 1 „
— Egyes szám ára 4 kr. —

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkivül az összes hirdetésirodákban.
Megjelenik naponta
vasár- és ünnepnapok kivételével.

Nagybecskerek, 1897. XXVI. évfolyam, 278 szám. Szombat, december 4.

A provizórium.

(Fővárosi levelezőnktől)

Budapest, dec. 4.

Az érdekes külügyi helyzet után a belső ügyek alakulása vonja magára a politikusok figyelmét. A kiegyezési provizórium a legujabb események folytán annyira az előtérbe lépett, hogy még az imént emlitett korszakos előadói jelentésnek is, amely máskor hetekig igénybe vette a közvélemény érdeklődését, vissza kellett lépnie.

A nehézség, mert tagadhatatlanul nagy nehézség az, amely a legujabb alakulásokban jut kifejezésre, ama kérdésre adandó feleletben van, vajjon az uj osztrák miniszterelnök képes lesz e a reichsrathban parlamentáris uton keresztülvinni az egyévi provizóriumról szóló törvényt? Meg kell engedni, hogy az uralkodó nehézségek majdnem legyőzhetleneknek látszanak, és hogy e kérdésre a jogosultságnak még látszatával sem lenne képes senkisem igenlő feleletet adni. A németek az osztrák parlamentben rendkivül heves obstrukciójukkal mindent elértek, ami elérhető volt. Gróf Badeni miniszterelnök, aki a parlament erőszakos megrendszabályozását sem hagyta megkisérlés nélkül és a parlamenti államcsinyig ragadtatta magát, a kegyvesztettség minden jelével lett elbocsátva és néhány nap mulva, hir szerint december 7-én akarják ujból megnyitni az osztrák reichsrathot. Hajlandók lesznek-e a németek, lényegben változatlan viszonyok mellett, Gautschnak megszavazni azt, amit Badenitől megtagadtak? Nagy és mindenesetre politikus tett lenne, ha a németek most feltétlenül beszüntetnék obstrukciójukat, mert politikai tekintélyben többet nyernének, mint amennyit vesztettek az utolsó 20 év alatt; a helyzet magaslatán állva, a monarchiát olyan válságtól mentenék meg, melynek lefolyását hozzávetőleg sem lehet kiszámitani s amelynek kimondhatatlan veszedelmek és bonyodalmak kell hogy legyenek a következményei.

A osztrák kormánypárt, a csehek és lengyelek annyira lekötötték magukat a kiegyezési provizórium mellett, hogy változott viszonyok közt sem ellenezhetnék azt s ezért jogosult az az állitás, hogy a helyzet kulcsa azokban az eredményekben van, melyeket Gautsch a német pártokkal való tárgyalásaiban el tud érni.

Magyarországra és a magyar parlamentre nézve másképp áll a kérdés. Ausztriában, ha a parlament felmondja a szolgálatot, az alkotmánytörvény 14. § át alkalmazzák és az ügyek továbbvitelére megtalálták az alapot, amely ha nem is parlamentáris, de törvényes. Ez esetben azonban Magyarországon a kormánynak és parlamentnek oly intézkedéseket kell tenni, melyek önállóak és függetlenek és a magyar állam önrendelkezési jogán alapulnak.

A kormány és a szabadelvü párt ismeri kötelességét és tudja, hogy állami üzemet nem lehet egy tollvonással megállitani és hogy Magyarországon senki sincs és nem szabad, hogy olyan politikai párt legyen, aki s amely a szerződéses fél zavarától hasznot s meg nem engedett előnyt akar huzni. Első sorban az ország közvéleménye lenne az, amely az ilyen embereket, vagy ilyen pártokat elsöpörné a felszinről. A magyar parlamentnek pedig be kell bizonyitania, hogy egy politikailag érett nemzetnek a képviselete és hogy e parlament többsége a szuverén népakarat kifejezése. Ezt a többséget semmiféle eszközzel sem szabad abban megakadályozni, hogy egy válságot elháritson és nem szabad tétlenségre itélni, ha a gyors cselekvés maga képes elháritani az egész monarchia válságát.

Ellenzéki parlamenti körökben obstrukcióra készülődnek, mert mindent, ami eddig fennállt, meg akarnak semmisiteni s lehetetlenné akarják tenni, hogy tovább tartsanak a rendezett szerződéses viszonyok. Eltekintve attól, hogy az obstrukció nem minden esetben éri el célját, az ellenzéki rendező uraknak meg kell gondolniok, hogy a népben nincs támasztékjuk és hogy az ország közvéleménye egy emberként állna fel bünös üzelmük ellen. Es meg kellene gondolniok, hogy a monarchiát nem szabad egy válság áldozatául hozni és meg kell fontolniok, hogy a politikai felsőbbség, melyet Magyarország mint államfenntartó és a dolgok rendjét megvédő tényező nyerne, nem többre becsülendő e és nem hozna e megbecsülhetetlenebb előnyöket a nemzetnek, mint ama képzelt előnyök, melyeket néhány tulzó felhevült képzelődése fest.

Magyarország mint többetérő és hatalmasabb tényezője a monarchiának, vagy pedig egy erőszakolt válsága ennek az egész monarchiának, melyben senki sem nyerhetne és mindent el lehetne veszíteni? Ezt meg kell gondolni az ellenzéknek. De meggondolja ezt a kormány és a szabadelvü párt is, mely Magyarország osztatlan és hamisitatlan közvéleményére támaszkodva, kötelességét államfenntartó konzerváló irányban minden körülmények közt teljesiteni fogja.

Éretlen kalózok politikai manőverei számára e pillanatban nincs sem idő, sem hely.

Delegácionális ebéd. Bécsből távirják, hogy tegnap délután öt órakor volt ő Felségénél a Hofburg szertartási termében az első delegácionális ebéd, a melyen a magyar delegáció részéről megjelentek: Szapáry Gyula gróf, a delegáció elnöke, Széll Kálmán alelnök, Nikolics Fedor báró, Zichy Ágost gróf, Nákó Kálmán gróf, Lukács Béla, Andrássy Tivadar gróf, v. b. t. tanácsosok, Keglevich István gróf, Esterházy Miklós Móricz gróf és Dókus Ernő kamarások, továbbá Apponyi Albert gróf, Csernátony Lajos, Falk Miksa, Fluger Károly, Gajári Ödön, Gyurkovics György, Hegedüs Sándor, Klobusiczky János, Miklós Ödön, Molnár János, Pávics Ármin, Rakovszky Géza, Rudnyánszky József br., Szerb György, Sztáray Nepomuk János gróf, Thoroczkay Miklós gróf, Tolnay Lajos, ifj. Wodiáner Albert br. delegátusok; továbbá Goluchowski gróf közös külügyminiszter, Welsersheimb gróf osztályfőnök, Kállay közös pénzügyminiszter, Krieghammer közös hadügyminiszter, Zsoldos altábornagy, Röckenzaun lovag osztályfőnök, Canisius Clar, Glückmann és Elmayr ezredesek, Abele br.

A „TORONTAL" tárczája.

Temetés.

— A Torontál eredeti tárcája. —

Irta: Czarina Szilárd.

Itt járok ujra az erdőszélen, hol ezelőtt vagy fél esztendővel vártam a fecskecsaládunkat, mert a szomszédoké mind megjött volt, csak a miénk hiányzott. Elébe mentem, mert hát illik — és a szivünk is megparancsolja — elébe menni annak, akit szeretünk. Uj élet terült el a mezőn a tél fehér világa után. Apró bogarak, fürge állatkák vetekedve járták végig az árkot a természet ura, az ember szeme előtt ismeretlen céljuk felé törekedve. Az erdő mélyén, a hol a forró napsugár is csak néha tart déli pihenőt, ott alkalmatlankodott fehér hósáv alakjában a tél széttépett ruhájának egy-egy foszlánya.

Szemem odatapadt a kék levegőégre, megfigyelve minden egyes fekete pontját a semmiségnek, hátha ez a mi fecskénk? Látva, hogy egymást érik a csalódások, hogy a képzelődésben nincsen valóság, szóba álltam az erdővel. Pajkos, üde tavaszi szellő ringatta puha bölcsőjét az ibolyának, sárga lombtakarójára aranyos szálakat font a tavaszi napsugár; a sarjadó lombok alján édes madárhang adta a bölcsődalt, majd egy-egy szürke tollu csalogány leszállt s félre vonta az ibolyacsecsemő kék szemeiről az el kalmatlankodó levéltakaró egy-egy csücskét: elavult, sárga levelet. A tölgyek koronája, mint egy göndörfürtü levente tekintett le a magasból ébredő gyermekére, az ibolyára.

Mozgott, sajgott, zsongott, bugott ott minden, mintegy farsangi bálozó teremben az aranyifjuság s a mint igy hallgatom az erdőnek dicsekvését önmagáról, az ujjáébredés érzetében a hatalmas tölgyek mintegy varázsütésre elkiáltják magukat: soh'se halunk meg! Zugás, moraj támad a nyomában, lenn a bogár, a féreg, fenn a madár, a feslő, a bontakozó lomb utána mondja: soh'se halunk meg!

Hallgatag csak a fák alján elterülő sárga levél és az alatta nyugvó kék szemü ibolyavirág. Ezek a sárga levelek is egykor ott lobogtak a tölgyfaágon, szép, szemnek tetsző zöld szinben imbolyogva incselkedtek a fészekben pihenő madárfiaval, összesugtak, összebugtak a hajnali szellővel. Egy év előtt ők is örültek a tavaszi napsugár ölelésének, tomboltak, mulattak, mert ébredő élet pezsgett a szivükben s az örökélet gondolata járta körül a lelküket, s most ott terülnek el a földön, mint valami eldobott rongyok. S a mint a szemem odatéved az eltaposodott korhadó sárga levelekre, mintha oda volna irva: emlékezzetek a halálra! ... Nekem szól ez, avagy ennek a szilaj, mulató erdőnek ...? Mintha egy pillanatra csönd támadna mindenfelé, mintha fuvalom se járna, mintha a madárdal elnémulna az erdőn erre a szóra. De nem tart ez egy pillanatig, a tölgyóriások hatalmas üstöke tagadást int és kezdődik ujra, ujból az élet, a mozgás, a bugás, a zsongás. Es az erdő mért ne legyen vig, mért ne örüljön, hisz benne ma csupa élet, csupa fény lakozik. Tavasz ébredése van ma. Hajh! soh'se halunk meg ...?

Fejem felett csicseregve surran el egy fecskepár. A mi fecskénk az, ismerem a hangját s mire hazaértem, már ott sugdostak az eresz alatt egy kis pihenőt tartva a hosszu ut után.

— — — — — — — — — — —

Nyár következik a tavaszra, forró, perzselő sugaru nyár, mely aranysárgára festi a zöld buza kalászt, megérleli a gyümölcsöt, ott az eresz alatt a fecskecsalád és tanitja fiait repülésre. Az erdő csöndesebb, méltóságosabb s a melynek ezelőtt oly könnyen adta szivét, ellentáll a napsugár nyilalásának és nem ereszti, hogy behatoljon a mélyébe. Csak a madárdal még a régi és a rohanó patak, melybe a szél belesodor egy egy sárga levelet a magasból. Mit egy sárga levél! Elsodorja az ár és nyoma sincsen, a magasban pedig sok ezrivel ott zöldel a többi . . .

Az erdővel szemben a virágos réten szénát gyüjt egy karcsu leányzó. Egyszerre csak térdre esik és imára kulcsolja kezeit. A közeli faluból harangozás hallszik. Valakit temetnek. Az apró réti virágok, melyeket már fonnyadóvá tett a kaszavágás, mintegy odasugják a még lábon állóknak: emlékezzetek a halálra . . . Majd fölál a leányzó, tovább gyüjti a szénát. Arrább, arrább a domboldalon pajkos legények szomoru nótát dalolnak, fenik a kaszát és egymásra teritik, lekaszálják a sok szép réti virágot. Pedig de élhetett volna még a virág!

— — — — — — — — — — —

Reggel, este füstölög a rét, az ébredő, meg a lenyugvó nap sugarai halványpiros ködfátyolba

őrnagy, szárnysegéd, Hinke százados, Sterneck br. tengernagy, Wachtel és Beck sorhajókapitányok, Budisavljevics tengerészeti vezérbistos, Plener, a közös főszámszék elnöke, Szentgyörgyi osztályfőnök, továbbá Gautsch br. osztrák miniszterelnök, Lichtenstein herceg altábornagy, első főudvarmester, Paar gróf lovassági tábornok, főhadsegéd, Bellegarde gróf főkonyhamester és Kulmer br. őrnagy, szárnysegéd.

Badeni gróf utazása. Bécsből jelentik, hogy gróf Badeni volt miniszterelnök ma este féltizkor családjával együtt galiciai birtokára utazik állandó tartózkodásra.

Politikai hirek.

Az osztrák válság. Bécs, dec. 3. A politikai helyzet változatlan és semmiben sem javult. Kevés a remény, hogy a kormány és a pártok között sikerül megegyezést létrehozni. Gautsch miniszterelnök tegnap megigérte az ellenzéki pártok vezérférfiainak, hogy mai értekezletükön is meg fog jelenni, de ebben megakadályozta az, hogy éppen ez időben járt nála a cseh-német képviselők egy küldöttsége Schlesinger és Lippert vezetése alatt. A miniszerelnök a küldöttséget biztositotta arról, hogy a rendet Prágában helyre fogja állitani. Az uj kormány, ugy látszik, méltányosnak találja a baloldali ellenzéki pártok legsürgősebb követeléseit és igy most inkább a többség pártjain mulik, hogy a miniszterelnök kijelentéseivel elégedjenek meg és a parlamenti tárgyalások ujból való felvételét lehetővé tegyék .Gautsch miniszterelnök a nyelvrendeletek végleges visszavonását tervezi, a mihez ugy a németek, mint a csehek hozzájárulását keresi. A tőzsdén elterjedt hir szerint a csehek és németek közt megegyezés jött létre a nyelvrendeletek dolgában. A tőzsdéről azt táviratozzák a külföldre, hogy a provizórium elfogadása biztositva van. A németek most már nemcsak Abrahamovicz de Kramarz visszalépését is követelik az elnökségtől.

—

A statárium. Prágából jelentik: A statárium kihirdetését a lakosság némán hallgatta meg. Az est és az éj teljesen nyugodtan folyt le. A kávéházakat és a vendéglőket már 9 órakor bezárták. Zendülés csak Szmihovban volt a statárium ellen. A zavargások ismétlődtek Pilsenben és Beraunban; Kladnóban egy német közjegyző ablaka elé dinamit petárdát tettek, mely fel is robbant. Sérülés azonban nem történt.

HIREK.

Tájékoztató.

December 8. A piaristák ünnepe.
December 9. Rendkivüli megyei közgyülés.
December 12. R. K. hitközségi ülés.
December 13. Közigazgatási bizottság.
Dec. 31. Az olvasókör szilveszter-estéje.
Január 8. Izr. nőegylet bálja.
A gőzfürdő naponta reggeli 6 órától nyitva van; nők részére kedden és pénteken délután

— **Változás a csanádi klerusban.** A megyés püspök Pörzsölt Géza kis iratosi káplánt Fehértemplomra, Gél Ottmár fehértemplomi káplánt Gyarmathára, Benó József gyarmathai káplánt Kis Zomborra disponálta és Hoffmann Béla kis-zombori káplánt Puszta Földvárra plébánossá nevezte ki.

— **Hivatalvizsgálat.** Rónay Jenő főispán tegnap dr. Dellimanics Lajos alispán, gróf Bethlen Miklós m. főjegyző, Poroszkay Béla főügyész, Steinbach Antal kir. tanfelügyelő, dr. Mihalovich Ödön árvaszéki elnök és Zsiros Mihály megyei főszámvevő társaságában megvizsgálta az összes városi hivatalokat. Az összes hivatalokat rendben találták, csupán a kihágási ügyek elbirálásánál tapasztaltatott némi mulasztás, ami a jegyzőkönyvben is kifejezésre jutott.

— **Igazgatósági ülések.** Ugy a Torontáli h. é. vasutak, mint a Torontálmegyei hitelszövetkezet igazgatósága holnap vasárnap ülést tart.

— **A piaristák ünnepe.** A kegyestanitórend vezetése alatt álló nagybecskereki k. főgymnasium 1897-ik évi december hó 8-dikán, szerdán a kegyestanitórend alapitója Kalazanti Szent József első iskolája a „Kegyes Iskolák“ megnyitásának háromszázados emlékére ünnepet rendez. A főgymnasium ezen ünnepére tanuló ifjuságunk szülőit s a neveléstanitás ügyének barátait tisztelettel meghivja a főgymnasium igazgatósága. Az ünnep rendje a következő: Délelőtt félkilenckor szentséggel, „Te Deum“-mal és szentbeszéddel ünnepi nagymise a kegyestanitórendiek templomában. Féltizenegykor az ünnep folytatása a főgymnasium rajztermében. Igazgatói megnyitóbeszéd. — „Hymnus“ Kalazanti Szent Józsefhez. Engeszer Mátyástól. Előadja a főgymnasium énekkara. — „Ének“ Kalazanti Szent Józsefről. Dr. Kis Sándor főgymn. tanár költeménye. Szavalja Demkó István VII. o. tanuló. — „Fantasie“. Beriot tól. Hegedü solo, előadja Grandjean Andor V. o. tanuló; zongorán kiséri Stassik Tibor VIII. o. tanuló. — Az első „Kegyes iskolák“. Felolvasás Králik László főgymn. tanártól. — „Hymnus“. Erkel Ferenctől. Előadja a főgymnasium ének- és zenekara.

— **Mikulás.** Azok a cukorra, déligyümölcsre és játékra vágyó pufók képü apró gyermekek, a kikben eleven ördögök lakoznak: holnap este nem lesznek rosszak. Meghuzzák magukat a mama kedvére, jók lesznek az apa örömére és álmodoznak arról a jószivü derék Mikulásról, a ki december ötödikének az éjszakáján rendesen megjelenik és villogó, sötétben is látó szemekkel kutat a cipők után. Házról házra, ablakról ablakra jár s a hol kitett cipőket talál: nagy örömre támad. Megrakja azokat minden jóval s odább áll, hogy folytassa utját és édes munkáját hajnaltámadásig. És ámbár elég jó hire van ennek a bolondos Mikulásnak, mégis tud tekintélyt tartani s ilyenkor, december ötödik napján, nagyobb eredményt ér el mint minden oktató és mint minden rettegett eszköze a pedagógiának. Azok az édes, de módfölött önző és furfangos gyerekek, a kik rendes körülmények között többnyire kiállhatatlanok és pajkosak: Mikulás megérkezte előtt olyanok, mint a falat kenyér. Tudják a verset, illedelmesen kezet csókolnak, a kérdésekre kedvesen felelnek, ruháikra vigyáznak s szükségtelen igéreteket tesznek a tekintetben, hogy mindig jók és engedelmesek lesznek. Az esteli imák figyelmeztetés nélkül fölhangzanak, az ágyakban a hancurozás nem folyik s lehunyják, csöndben, mukkanás nélkül, szép szemeiket, ugy várván megérkezését az álomnak, de különösen a reggelnek, a mikor azután a Mikulás-hozta ajándékokon alaposan hajbakapnak s a mikor megint a régi gyermekek lesznek, megeresztvén a kedvét ama huncfut ördögöknek, a kik tucatjával lakoznak bennük és a kik sirással végeztetik a mindennapi mulatságot.

— **A tanárok összeférhetlensége.** Wlassics Gyula kultuszminiszter szigoru rendeletet bocsátott ki, a melyben a középiskolai tanárokat és igazgatókat eltiltja egyes foglalkozásoktól vagy mellékkeresettől. A rendelet szerint a tanároknak nem szabad részt venni pénzintézetek, betéti-, közkereseti és részvénytársaságok, általában üzleti nyereségre irányuló vállalatok alapitásában és igazgatásában s nem szabad elfogadni ezeknél olyan állást, a mely állandó fizetéssel, osztalékkal, részesedéssel, vagy egyéb jutalmakkal van összekötve. A rendelet megbizza a tanfelügyelőket és tankerületi főigazgatókat, hogy e tekintetben is szigoru ellenőrzést gyakoroljanak s minden esetben tegyenek a miniszteriumhoz jelentést.

— **Agyonlött hajtó.** Obessenyón nagy vadászat volt a héten, a melyen résztvett a környék valamennyi Nimródja. A vadászat szép eredménynyel végződött s csütörtökön a legpompásabb kedélyhangulatban indult hazafelé a társaság. Legelől haladt Velcsov Gusztáv bessenyői jómódu gazda, a ki a hajtókkal egyezkedett és kifizette napidijjaikat. Hirtelen durranást hallottak a hátul jövők s mikor odarohantak, a honnan a lövés zaja jött, vérében fetrengve találták Tuturilov Pétert, egy fiatal, gazdag bojár fiut. Eleinte senki sem tudta, hogy mi okozta a szerencsétlenséget, később azután észrevették a haldoklótól néhány lépésnyire Velcsov Gusztávot, a mint kilőtt fegyverével áll Tuturilovnak fordulva. Az egyik verzió szerint a dolog véletlenségből történt; mások azonban határozottan állitják, hogy Tuturilov feleselni kezdett Velcsovval, a ki hirtelen természetü, azonfelül a vadászaton többet is ivott a kelleténél, a minek következtében lelőtte a hajtót. A kellemetlen incidens után a társaság egy része bement Velcsovval Nagyszentmiklósra. Velcsov jelentkezett a járásbiróságnál, a hol — mint nagyszentmiklósi levelezőnk irja — azonnal letartóztatták s meginditották a végzetes vadászat ügyében a vizsgálatot.

— **Korcsolyázók figyelmébe.** Több oldalról nyilvánitott kivánatra a jégpálya felügyelősége a mérsékelt évadjegyek váltására kitüzött határidőt folyó hó 15-éig meghosszabbitotta. Ennélfogva folyó hó 15-éig az évadjegyek 4 frtjával, diákjegyek 2 frtjával, azok részére pedig, kiknek tavaly is volt évadjegyük 2, illetve 1 frtjával válthatók Réczey Gyula egyleti pénztárosnál.

— **Felrobbant töltény.** Gedey András kos-oroszi igazgató-tanitót sajnálatos baleset érte. Vadászatra készült s töltényeket készitett, miközben az egyik töltény felrobbant és az egész löveg a tanitó hasába, combjába hatolt. A robbanás oly erős volt, hogy a töltényt készitő gépet is darabokra szaggatta, a melyek különösen a combján ejtettek sulyos sérüléseket. A szerencsétlen öreg urat másnap megoperálták, állapota aggasztó.

---

boritják az erdőt s a lepel alatt munkáját végzi az ősz. Gólyasereg tarkállik a réten, a telegráfdróton, a háztetőn sorakozik a fecske, hogy készüljön rengeteg hosszu utjára. Kikisérem a fecskét odáig, a meddig elébe mentem: az erdőszélig. Nem sokáig várok, fejem fölött elhaladnak, csiseregve boldogan s én meg se tudom mondani, melyik a miénk, de mintha szökni akarnának innen, mintha félnének valakitől, mert a nagy örömbe kis nyugtalanság is vegyül. Edes fecskéim isten veletek, ki tudja, látlak-e még tavaszszal!

Lehajtom a fejemet és gondolkozom a mulandóságon. S a hátam megett nagybeteg, haldokló ember nyögését hallom, ki még élni, virulni akar, de a halál számon kéri tőle az életet. A nagy beteg az erdő. Miért nyög? Fél a haláltól?

... Hüvös, kissé metező őszi szél csapja meg az arcomat s a mint odaér a sárguló levelek tövéhez, egymásután leperegnek a földre többi társaikhoz, kik egy év óta már meleg takarói a vén anyaföldnek, s maguk alá temetik minden diszét az erdőnek. Rohan, száguld a szél, nyomában haldoklás, pusztulás, temetés. A vén tölgyek kopaszodó koronája hasonlit az ezüsthaju aggastyánhoz, ki hajadon fővel kiséri daliás fia koporsóját a sirba. Madár repül az ágra, megereszt egy-egy szomoru hangot, de azután hirtelen tovasurran, mintha félne a levélhullástól. Tekintetem beletéved a sürübe, a hova ezelőtt nem tudott behatolni a nyári napsugár, most pirosra festi a lenyugvó nap a fák mohos oldalát.

Fönn a magasban egy gágogó vadlibacsapat délnek hus, délnek, a hol nincs ilyenkor temetés.

A nyugoti égen biborpiros felhő veti ágyát a nyugvóra térő napnak, melynek utolsó sugarai aranyfátyolt fontak ma a haldokló erdő szemfödelére, a sárga levelekre.

Az esti szürkület hazakerget. Bucsuzom az erdőtől, mint a hogy a halottól bucsuzni szokás. A mezőn végig visz haza az ut s a merre csak nézek, mintha temetést látnék itt is. Sárga, fonnyadt a füvek szála, nyoma sincsen tarka virágnak s a távolban legelésző gulyák kolompja mintha hivna a temetésre.

Végig bandukolom a mezőt s a mint beérek a faluba, itt is a hulló ákácfalevelek kötik le a figyelmemet.

Házunk előtt áll egy hatalmas ákác, alatta fehérre festett egyszerü pad. Félresöpröm a sárga leveleket a padról és gondolkozom azokról a szép időkről, mikor fehér virágokat szort az ölembe ez a fa.

Az idei májusnak egy gyönyörü estéjén ketten téptük virágját ennek az ákácnak egy barna fürtü kis leány, meg én. Távol muzsika szóit és mi az esti sötétben táncra kerekedtünk a fa aljában. A leány odaborult a vállamra s kitörő szenvedélylyel a fülembe sugta: hajh! soh'se halunk meg! Három napja, hogy eltemették a kis leányt s én most egyedül söpröm le a fehér padról a hulló akácfaleveleket s a mint hullanak, a mint esnek, betükbe rakodnak: emlékezzetek a halálra.

Szinház és irodalom.

Orpheus az alvilágban.

Tegnap este a zónaközönség mulatott Offenbach ez elpusztithatlan müvén. Az előadás, miként első alkalomkor, kerek és összevágó volt, s nemcsak a magánszereplők, de a kórus és a zenekar is igaz dicséretet érdemelnek. Serfőzy Etel ezuttal is, ugy énekben mint játékban kitünő Euridiké volt, s kivüle Zajonghy, Halassy, Huckstedt és Barcs is derekasan rászolgáltak a sürün felhangzó tapsokra. Különösen ki kell emelnünk a kitünő Cupidót, melyet a kis Peterdy Etel személyesitett meg lepően jól. Erről a kis leányról alighanem fognak még beszélni. Közönség szép számmal volt.

= **A megszökött Trilby.** Az eperjesi szinházban a minap Trilby volt előadásra kitüzve. A cimszerepet Hegyessy Rózsának kellett, mint már többször azelőtt is, játszania. A szinház zsufolásig megtelt, a bohém-társaság is együtt volt már a müteremben, de Trilbyt hiába várta a szerelmes Billy, Trilby minden hipnotizálás nélkül megszökött Bécsbe, ahova Svengalija, akit csak a szinpadon taszitott volt el utálattal magától, előre elutazott.

= **Jutalomjáték.** A Peterdy-társulat jeles komikusa, Füredy Károly, jövő kedden veszi ki jutalomjátékát. Ez alkalommal szinre kerül Bisson egyik legjobb vigjátéka, melyet nálunk nagyon régen adtak, „A válás után.“ (Oh azok az anyósok.)

= **A nagyszentmiklósi szinházat,** mint levelezőnk irja, a jövő nyárra Kunhegyi, jelenleg Zomboron működő szinigazgató kapta meg.

= **A Magyar Kritiká** ból, mely október ben kezdette meg pályafutását Benedek Elek és egy kilenctagu szerkesztő bizottság kiadásában, öt számot kaptunk eddig s örömmel tapasztaljuk, mint valósitja meg számról-számra a szerkesztőség a programmot, melyet az első számban adott. A tudomány és irodalom minden ágát felölelő, s tárgyilagos hangu, alapos ismertetéseket és kritikákat találunk minden számban s a szerkesztőséget máris egy erős irói gárda támogatja munkájában. Alig van a tudománynak, szépirodalomnak, müvészetnek oly neme, melynek a körébe tartozó könyvről már eddig is ne jelent volna meg szakavatott birálat. E mellett minden szám élén vezérczikk valamely aktuális irodalmi kérdésről. Hogy mily nagy szükség volt nálunk egy megbizható kritikai folyóiratra, fölösleges hangsulyoznunk: érzi, tudja ezt iró és közönség egyaránt s csak elismerés illetheti a Magyar Kritika szerkesztőit, kik nem csekély áldozattal lehetővé tették, hogy iró is, közönség is megbizható tájékozást találjon az irodalmi ujdonsága felől.

= **A királyi hatalom.** A Magyar nép multja és jelene cz. könyvéből, Benedek Eleknek e nagyérdekü müvéből megjelent a 3. füzet. Két müvészi kivitelü mümelléklet (Gellért püspök megdorgálja Aba Sámuelt és A tüzpróba) disziti a füzetet, s ezenkivül nagyszámu szöveg kép, melyek mintegy visszavarázsolják a magyar nép régi életét. A harmadik füzetben véget ér a régi megye és község eleven leirása, aztán egy nagy gonddal megirt fejezet köti le figyelmünket: A királyi hatalom. Azt irja meg e fejezetben Benedek, hogy Kálmán király miként állitja helyre a királyi hatalmat, miként védi meg a népet a főurak hatalmaskodása ellen, aztán a királyi hatalom és a főnemesség hatalmának változó szerencséjü küzdelmét, hol egyik, hol másik kerekedik felül. Igy jut el az Arany bulla fejezetig, II. Endre uralkodásának szomoru idejéig. A képek közt különösen érdekes az, melynek aláirása: „A föld népe teljesen ellátja a királyt élelemmel“ s a „kihallgatás egy tölgyfa alatt“, mely azt a jelenetet ábrázolja, midőn III. Béla egy tölgyfa alatt ülve hallgatja meg egy ember panaszát. A királyi hatalom és főnemesség küzdelméből érdekesen domboritja ki az iró a nép helyzetét s látjuk, hogy a népnek mindig javul a helyzete, mihelyt a királyi hatalom szilárdul. Méltó érdeklődéssel várjuk a folytatást, midőn a nép mind jobban előtérbe lép s maga kezdi meg a küzdelmet szabadságáért, terheinek könnyebbitéseért. A Magyar nép multja és jelene oly münek igérkezik, mely méltán keltheti közérdeklődést, még ha nem is tenné aktuálissá a jövő évi ünnep: a népszabadság ünnepe s csak elismerés illeti a kiadó Athenaeumot, mely lehetővé tette, hogy a szegényebb rendü ember is megszerezheti a népszabadság e bibliáját. A Magyar nép multja és jelene füzetenkint 30 krért kapható. Összesen 40 füzet lesz s elő is lehet rá fizetni bármely könyvesboltban, 5 füzetre 1 frt 50 krral.

Táviratok.

A provizórium.

Budapest, dec. 4. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Az O. E. jelenti: Báró Bánffy miniszterelnök a képviselőház hétfői ülésén beadja a gazdasági statusquo ideiglenes meghosszabbitásáról illetve az önálló rendelkezésről szóló törvényjavaslatot. A kvotában hir szerint a király fog dönteni.

A delegációk.

Budapest, dec. 4. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsből jelentik, hogy a magyar delegáció bizonytalan időre elhalasztotta üléseit.

A cseh zavargások.

Budapest, december 4. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Prágából sürgönyzik, hogy Taborban és a Szilézia határán fekvő Braunauban ma nagyobb szabásu zavargások voltak. Taborban a nép dühe veszedelmes jelleget öltött, a mennyiben a csőcselék lerombolta a diszes zsinagógát. Braunauban csupán csak a csehek ablakait verték be. A többi helyeken a rend helyreállott.

Leégett gyártelep.

Temesvár, dec. 4. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Tegnap este 8 órakor az Erzsébetvárosban a Józseftéren Fischer asztalos gyártelepének gépházában tüz ütött ki. A vészes elem ijjesztő gyorsasággal terjedt s az idejekorán megjelent tüzoltók már csak a szomszédos telepek megmentése körül fejthették ki tevékenységüket, a mi a szeles idő dacára nagy erőfeszités árán sikerült csak. A gyártelep teljesen leégett s még csak egy melléképületet sem lehetett megmenteni. A kár óriási.

A tőzsdéről.

Budapest, dec. 4. (A nagybecskereki Lloyd társulat távirata.) Buzában a kinálat és vételkedv egyaránt lanyha, a malmok tartózkodnak, néhány ezer mm. vaggon-áru jó áron kelt el, az árak szilárdak. Köttetett:

Rozs tavaszra	9·50— 9·54
Buza márcz.-április . . .	12·02—12·03
Tengeri május-junius . . .	5·52— 5·53
Zab	6·48— 6.50

Városi szinház.

N.-Becskerek, ma szombaton 1897. dec. 4 én.

SZULTÁN.

Operette 3 felvonásban. Irta és zenéjét szerzette Verő György. Karnagy: Váradi Aladár.

Személyek:

Szelim, szultán — — — — —	Huckstedt Irén
Bimbasi — — — — — —	Halasi Béla
Bülbül — — — — — — —	T. Nádassy J.
Kaftan — — — — — — —	Pásztor János
Ali, főeunoch — — — — —	Havasi Ferencz
De Forain Gaston, francia követ —	Zajonghi Elemér
Roxeláne, az unokahuga — — —	H. Serfőzi Etel
Délia, görög leány — — — —	Bares Aranka
Adelgunda thüringiai leány — —	Termessi Gizella

Basák, bégek, testőrök, rabszolgák, bajaderek.

Kezdete este 7½ órakor.

Holnap vasárnap, december 5-én

A primadonna.

Kövesi A. legujabb bohózata 3 felvonásban.

VASUT ÜGYEK.

Magyar királyi államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

A budapest-keleti pályaudvaron levő gázgyárunkban, a gáz előállitására felhasznált gázolajból a jövő 1898. évben körülbelül

30.000 klgr. szénkőneget (Kohlenvasserstoff)

22.000 klgr. szénhydrogénes gázolaj kátrányt

nyerünk vissza, illetőleg termelünk, melyet eladni szándékozunk.

Felhivatnak a venni szándékozók, hogy ebbeli ajánlatukat, ivenkint 50 kros m. királyi okmány-bélyeggel s a lepecsételt boritékon következő felirattal ellátva:

„Ajánlat 40200/97. számhoz szénkőneg és kátrány vételre“ legkésőbb 1897. évi december 10-én déli 12 óráig a magyar kir. államvasutak budapest—jobbparti üzletvezetőség (Budapest, külső kerepesi-ut nyugdijházcsoport 2. szám.) anyagbeszerzési osztályának átadni, esetleg posta utján beküldeni sziveskedjenek.

Figyelmeztetnek az ajánlattevők, hogy a fenti mennyiségek csak megközelitő előirányzatot képeznek, tehát ezekre nézve kötelezettséget nem vállalunk, hanem nyertes vevőnek a teljes évi termelés adatik át, minélfogva a tényleg átadott mennyiségek az előirányzott fenti mennyiségeknél korlátlanul nagyobbak vagy kisebbek lehetnek.

Az anyagok esetről-esetre időnkénti felhiváunkra a vételárnak előzetes befizetések mellett az emlitett gázgyárban 3 nap alatt veendők át s távolitandók el onnét a vevő költségére. A szénkőneg kizárólag vas hordókban veendő át, miért is nyertes vevő a gázgyárban megfelelő számu üres vashordót készletben tartani köteles.

Bánatpénzképen az ajánlott értéknek 5%-ka legkésőbb 1897. évi december 9 én déli 12 óráig az üzletvezetőség gyüjtőpénztáránál teendő le, mely összeg az ajánlat elfogadása esetén 8 nap alatt 10%-ra kiegészitendő.

Egyebekben az ócska anyagok eladására nézve fennálló 122 291/96. számu általános feltételek irányadók, melyek az igazgatósági nyomtatványtártól (Budapest Andrássy-ut 75. szám) 25 kr. készpénz befizetése vagy posta utján való beküldése ellenében szerezhetők meg; utóbbi esetben a bérmentesitéshez szükséges összeg is elküldendő a nyomtatványtárnak.

Budapesten, 1897. évi november hóban.

Az üzletigazgatóság.

Hirdetések.

Elsőrangu hazai gyártmány.

Gőzcséplők — Borprések — Vetőgépek — Ekék — Szecskavágók — Morzsolók.

Pontos czim:

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSULAT BUDAPEST.

Magyarország legnagyobb és egyedüli gazdasági gépgyára mely a gazdálkodáshoz szükséges összes gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni.

Részletes árjegyzékkel és szakszerü felvilágositással dijmentesen szolgálunk.

982—12.6

Cooper Cooper & Co Ltd.

London (1033—12.4)

a legfinomabb eredetü

CEYLON-TEÁJÁT

árusitja az

Angol-Gyarmat Társaság

BUDAPEST, V. Perczköz 4. sz. (A Fürdő-utca és Mérleg-utca között.)

Árjegyzékkel kivánatra szolgálunk.

Vidékre megrendelés fél kgr. és nagyobb mennyiségben bérmentve szállittatik.

Városunkban megrendelhető:

WATZKE F. urnál.

! Gyomorbetegeknek segély ! ! Gyomorbetegeknek segély !

Üzlet megnyitás!

Tisztelettel van szerencsém a nagyrabecsült közönség becses tudomására hozni, hogy Nagy-Becskereken, a volt **Ormódy**-féle **házban, a vármegye bolthelyiségében, Pest-szálloda közelében**

házi-kenyér

és

liszt raktáramat

megnyitottam.

Üzletemben van a legfinomabb és legjobb izü komlóval sütött **házi-kenyér, fehér, barna** és rozs-lisztből, a melyet az Alföld legjobb kenyérsütő asszonyai által süttetek és mindenekfelett a legnagyobb tisztaságot ellenőrizem. Naponkint többször friss sütés. Az eladás kisebb és nagyobb mennyiségben bámulatos olcsó árban.

Kitünő **hengermalmi liszraktár, dara, dercze, korpa.** Naponta friss prima

losonczi élesztő eladás.

1069—2.1 Kiváló tisztelettel

JAKOBIK SÁNDOR.

Zongora-raktár elsőrendü bécsi gyárából.

WEISSER ADON

Nagybecskerek, Aradáczi-utcza.

Elvállal javitásokat a legpontosabb és legszolidabb kivitelben. 1026—10.4

Régi zongorák becseréltetnek.

2616. sz. h. k. 1897. Pancsovai főszolgabirótól.

Hirdetmény.

Eger Brigitta, mint az almási Schnöbl-féle 93. számu házközösségnek ismeretlen helyen tartózkodó tagja ezennel felhivatik, hogy a fentnevezett házközösség megszüntetése végett Almás községházához **1897. évi december 21-én délelőtt 9 órára** kitüzött tárgyaláson vagy személyesen jelenjen meg, vagy a részére kinevezett gondnok Gertner Antal almási lakost czélszerü képviseletére nézve kellően utasitsa, mert ellenkező esetben ezek elmulasztásának következményeit magának tulajdonithatja.

Kelt Pancsován, 1897. évi nov. 25 én.

Bartóffy,
tfőszolgabiró.

1051—1.1

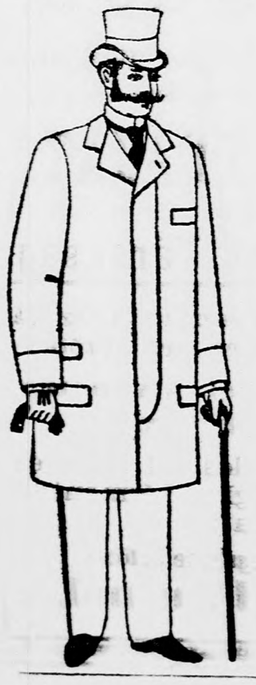

Felöltők nagy választékban 8 frttól feljebb. A legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrás Délmagyarországon Kovács Gedeonnál Nagybecskereken. — Szabott árak.

862/e—9.6

Több mint 100 év óta

a finomvilág legkedveltebb illatszere

4711. sz. EAU de COLOGNE

(kék-aranyos ragjegy)

Ferd. Mülhens

4711. sz. **Köln** a/Rh.

(1016a—43)

Kapható minden nagyobb illatszer-elárusitónál.

1009—4.3

STOWASSER J.

cs. és kir. udvari hangszergyáros a tökéletesbitett Tárogató feltalálója
Budapest, II., Lánczhid-utcza 5.

Hegedük vonóval — — —	3 frttól 200 frtig.
Gordonkák „ — — —	8 frttól 100 frtig.
Trombiták — — — — —	12 frttól 20 frtig.
Fuvolák — — — — —	2 frttól 60 frtig

Elpusztithatatlan, erős orgonahangu **HARMONIKÁK** 2, 4, 6, 10 forint és feljebb.

Zenélő müvek: **INTONA** 6 kótával 9 frt.

Az összes honvéd zenekarok, a cs. és kir. közös hadsereg zenekarainak, szinházak és conservatoriumok szállitója.

Nagy képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Harmonikákról külön árjegyzék kérendő

Ugynökök kerestetnek.

Telefon 35. szám. Telefon 35. szám.

KURLÄNDER IMRE

Nagybecskerek, Korona-utcza 585/II. szám, a gőzmalommal szemben.

Elsőrendü

száraz tüzifa

szenkivül valódi szagtalan

porosz kőszén

Wildenscheinsegen-Richterhof féle bányákból.

Magyar királyi marhasó

841—52.35 métermázsánként 6 frt 90 kr.

Trachit törtkövek kövezésre.

Van szerencsém a nagyérdemü közönségnek b. tudomására adni, hogy kitünő

reggeli sütemenyt,

karlsbadi kétszersültet,

ugyszintén elsőrendü **kitünő tea-sütemény**, **rozs-** és **házikenyeret** készitek és házhoz szállitok.

Tisztelettel

Eckstein Hermann,
a Korona-szállóval szemben.

1065—3 1

Nyomatott Pleits Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken